

MAAILMAN

Historia

 SAGA
EGMONT

**SODAN
SUURIMMAT
VIRHEET**

MAAILMAN

Historia

 SAGA
EGMONT

**SODAN
SUURIMMAT
VIRHEET**

Maailman Historia

Sodan suurimmat virheet

SAGA Egmont

Sodan suurimmat virheet

Cover image: Ritzau Scanpix

Copyright © 2020 MaaIlman Historia and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726383652

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

Vakavat virheet ratkaisivat sodan

Elokuussa 1940 Berliiniin tehtiin ilmahyökkäys. Adolf Hitler raivostui ja käski välittömästi pystyttää suuria ilmatorjuntatorneja, joista kukin oli kalliimpi kuin kaupungin olympiastadion. Tornit olivat kuitenkin tehottomia, ja voimavaroja oli tuhlatu. Führerillä oli myös tilaisuus ajaa britit pois Pohjois-Afrikasta ja päästä käsiksi Lähi-idän arvokkaaseen öljyyn. Lisäksi hän veti tarpeettomasti Yhdysvallat mukaan Euroopassa käytyyn sotaan.

Mikäli Adolf Hitler olisi pitänyt päänsä kylmänä, sota olisi voinut päättyä toisin. Führer ei kuitenkaan ollut ainoa, joka teki virheitä, ja länsivallat saivat syyttää itseään siitä, että diktaattori päästettiin sytyttämään koko Eurooppa liekkeihin.

MAAILMA SODASSA -sarjan 22. kirja paneutuu sodan vakavimpiin virheisiin.

Kiinnostavia lukuhetkiä!

1. Hitler sai länsivalloilta vapaat kädet

Kun Britannia ja Ranska vuonna 1938 sallivat natsi-Saksan miehittää osan Tšekkoslovakiasta, länsivallat uskoivat pitävänsä Hitlerin tyytyväisenä. Lännen myönnytykset eivät kuitenkaan hillinneet Hitlerin laajenemisaikeita.

Pitkä musta takki, valkoinen paita tärkättyine kauluksineen ja solmio yllään Britannian pääministeri Neville Chamberlain nousi koneesta Hestonin lentokentällä Lontoon lähellä. Riemuitseva väkijoukko ympäröi poliitikon koneen ulkopuolella ja toivotti hänet tervetulleeksi tapaamisesta Adolf Hitlerin kanssa.

Konferenssissa Saksassa pääministeri oli solminut niin kutsutun Münchenin sopimuksen, jossa Tšekkoslovakian sudeettialueet luovutettiin natsi-Saksalle. Sopimuksella pääministeri oli omien sanojensa mukaan hankkinut edellytykset rauhalle Euroopassa. Lisäksi brittijohtaja ja Hitler olivat allekirjoittaneet sopimuksen, jota Chamberlain ylpeänä nyt esitteli väkijoukolle. Asiakirjassa pääministeri ja Saksan Führer lupasivat ratkaista tulevat erimielisyydet maidensa välillä rauhanomaisella tavalla. Kansanjoukko riemuitsi, kun sopimuspaperi liehui kilpaa pienten Union Jack -lippujen kanssa, joita oli tuotu paikalle pääministerin kunniaksi.

Myöhemmin samana päivänä Chamberlain täsmensi johtopäätöksiään. Virka-asuntonsa, Downing Street 10:n, edessä hän totesi, että Euroopan ongelmat ja ristiriidat

olisivat pian menneisyyttä. ”Uskon, että tämä tietää rauhaa meidän aikanamme”, pääministeri totesi. ”Menkää kotiin ja nukkukaa yönne rauhassa”, brittijohtaja kehotti itsevarmasti.

Pelin häviöjä oli Tšekkoslovakia, joka menetti sudeettialueet, mutta tulemalla asiassa Hitleriä vastaan Chamberlain ja hänen ranskalaiskollegansa Édouard Daladier toivoivat diktaattorin lopettavan muut aluevaatimuksensa. Menettelyä kutsuttiin myönnytys- tai liennytysoolitiikaksi.

Chamberlainin usko tulevaisuuteen kuitenkin romahti pian. Jo muutaman kuukauden kuluttua Hitler rikkoi sopimusta ja miehitti Tšekkoslovakian länsiosan. Puoli vuotta myöhemmin hän otti seuraavan askeleen ja hyökkäsi Puolaan, mikä käynnisti toisen maailmansodan. Tällöin myönnytyspolitiikka voitiin lopullisesti todeta epäonnistuneeksi.

FÜHRER RIKKOI SOPIMUKSIA

Hitlerin suunnitelman aloittaa sota ja laajentaa natsi-Saksan alueita ei olisi pitänyt yllättää Chamberlainia, koska Führer oli jo pitkään rikkonut kansainvälisiä sopimuksia. Ensimmäisen maailmansodan rauhanehdoissa annettiin selvät suuntalinjat lyödylle Saksalle. Maa ei saanut perustaa ilmavoimia, ja sillä sai olla vain rajoitettu määrä sotilaita ja sotalaivoja. Silti noustuaan vuonna 1933 valtaan Hitler oli varustellut armeijaansa niin kovalla vauhdilla, mihin teollisuus suinkin pystyi. Täysin vastoin kansainvälisiä sopimuksia Führer loi valtavan armeijan, iskukykyisen laivaston ja uudenaikaiset ilmavoimat.

Varustelu ei ollut salaisuus. Niin kutsutuilla puoluepäivillä Nürnbergissä vuonna 1935 Hitler marssitti esiin pitkiä sotilasrivistöjä. Hän julkisti myös suunnitelmat

Saksan sotilasvoimien vahvistamiseksi. Britannia ei tehnyt mitään kehityksen estämiseksi, päinvastoin. Maan hallitus, jota tuolloin johti konservatiivinen Stanley Baldwin, oli jo kesäkuussa 1935 solminut Saksan kanssa sopimuksen, joka salli natsihallinnon kasvattaa laivastoaan. Jos Saksalla olisi iskukykyinen laivasto, saksalaiset tuntisivat olonsa turvallisemmaksi eivätkä käyttäytyisi hyökkäävästi, kuului brittien selitys asialle.

SODAN KAUHUT OLIVAT HYVÄSSÄ MUISTISSA

Brittien myöntövyys ei kuitenkaan hillinnyt saksalaisten hyökkäysintoa, vaan natsi-Saksa miehitti Itävallan maaliskuussa 1938 länsivaltojen puuttumatta asiaan. Muutaman päivän kuluttua, 14. maaliskuuta, Hitler marssi voitokkaana Wieniin. Mikään ei näyttänyt pysäyttävän diktaattoria.

”Seuraavaksi vuorossa on Tšekkoslovakia”, Hitler julisti säteillen riemusta Itävallasta palattuaan. Propagandaministeri Joseph Goebbels oli vaikuttunut. ”Führer on ihmeellinen. Todellinen nero”, ministeri kirjoitti päiväkirjaansa.

Natsien menestys ei suinkaan ollut yksin Hitlerin ansiota. Ensimmäisen maailmansodan rauhansopimuksessa oli luotu uusi Eurooppa, johon kuului uusia maita ja rajoja Keski- ja Itä-Euroopassa. Voittajavaltiot myös vahvistivat kaikkien kansojen itsemääräämisoikeuden. Führer hyödynsi itsemääräämisperiaatetta ja perusteli, että Tšekkoslovakian sudeettialueiden liittäminen Saksaan oli laillista, koska alueella asui saksankielinen enemmistö.

Lisäksi Hitlerin tiedossa oli, että sudeettialueilla oli myös 66 prosenttia Tšekkoslovakian hiilivarannoista, 70 prosenttia rauta- ja terästehtaista sekä maan suurin asevalmistaja.

Britanniassa ja Ranskassa oli kuitenkin hyvä syy myötäillä Hitleriä. Ensimmäisessä maailmansodassa vain 20 vuotta aiemmin britit olivat menettäneet ainakin 740 000 miestä kuolleina ja kadonneina, ja Ranskan tappiot olivat olleet lähes 1 400 000 miestä. Suurvallat olivat valmiita venymään paljonkin välttääkseen uuden verilöylyn. Lisäksi useimmat britit olivat sitä mieltä, ettei Britanniassa ollut 1930-luvun talouskriisin jäljiltä rahaa eikä iskuvoimaa sodankäyntiin. Kriisi tuotti myös ideologisia pohdintoja. Työläiskapinoiden, lakkojen ja sosiaalisten levottomuuksien seurauksena maan keski- ja yläluokka alkoivat pelätä kommunismia ja etenkin Neuvostoliiton vaikutusta. Britannian hallituksen silmissä natsi-Saksa oli paras suojamuuri Neuvostoliittoa ja bolševismia vastaan. Siksi sävy oli sovitteleva, kun Chamberlain 27. syyskuuta 1938 puhui Saksasta maanmiehilleen BBC:n radiossa.

SAKSA VALTASI TŠEKKOSLOVAKIAN

”On hirvittävää, kummallista ja uskomatonta, että kaivamme nyt juoksuhautoja ja testaamme kaasunaamareita sen takia, että kaukaisessa maassa kiistelevät ihmiset, joista emme tiedä mitään”, Chamberlain puhui painokkaasti viitaten Saksan ja Tšekkoslovakian väliseen kiistaan sudeettialueista.

”Jos me lähdemme taisteluun, synn on oltava suurempi kuin tämä”, pääministeri jatkoi radiopuheessaan.

Berliinissä Hitler sai tiedon puheen sisällöstä, ja muutaman tunnin kuluttua puhelin soi Britannian ulkoministeriössä. Führer halusi kutsua Chamberlainin yhdessä Ranskan johtajan Édouard Daladierin kanssa Müncheniin. Kolme päivää myöhemmin, 30. syyskuuta, pääministeri palasi vierailultaan Hitlerin luota Münchenistä ja heilutti väkijoukolle rauhansopimusta. Brittijohtaja